

Kazettás Mennyezetek a magyarországi református templomokban

Deák Zoltán tanár úr kiállítása iskolánk I. emeletén tekinthető meg.

A festett kazettás mennyezetek a magyar népművészet és egyházi művészet szemet gyönyörködtető alkotásai a reneszánsz kora óta. A reformáció sok mindenben az ősi egyszerűséget hozta vissza a kereszténységbe.

A templom mindig a közösség találkozásának a legfontosabb helyszíne volt, ezért a reformáció korában felvirágzott reneszánsz művészet fokozatosan helyet kapott a díszekben leegyszerűsödött református templomokban. Fokozatosan jelent meg például a fatáblafestészet, mely a karzat mellvédlapjait és a mennyezet kazettáit díszítette képekkel. Itáliában nemcsak a fejedelmeknek, a gazdag kereskedőknek és más polgároknak a lakóhelyét, hanem a társadalmi szervezetek épületeinek a díszítését formálta a korabeli reneszánsz művészet. A magyarországi kazettás mennyezetek igen szép példáit találjuk a Felső-Tisza-vidéken, Somogy megyében és Baranya megyében a Dráva mentén, Heves, Gömör, Borsod, Zemplén megye területén, de végig az egész Felvidéken és különösen gazdagon Erdélyben, Kalotaszegen. Az erdélyiek közül a két legrégebbi az ádámosi és a gogánváraljai festett kazettás famennyezet. A Felső Tisza vidékéről Gyügye és Csengersima templomaiból, s Erdélyből Tancsról, Oklándról és Gelencéről ismerjük a legszebb példákat.

A Kárpát-medencében még a mai, erősen leromlott állapotban is több kazettás mennyezet található, mint a maradék Európában összesen. Nálunk a máig egészben vagy részben fennmaradt kazettás mennyezetek száma a száz-as nagyságrendben (száz és ezer között) mozog, és egy-egy templomra átlagosan száz kazettát számíthatunk. **A Kárpát-medencén belül a festett kazettás mennyezetek és az ún. „rokonemlékek” (karzatmellvédek, padelőlápok, szószékek és feljáróik oldallapjai) ábraanyaga nem egymástól elszigetelt motívumok önkényes válogatású és elrendezésű halmaza, hanem nagyon is célszerű és jól felismerhető-rekonstruálható rendszert alkot. Ez a rendszer mind alapvonalaiban, mind konkrét formaképleteiben igen nagymértékű egyöntetűséget mutat a Kárpát-medencén belül, az egymástól tetemes távolságra lévő helységek esetében is. A kazettás mennyezet figurális ábrázolásai között találhatók égitestek: Hold, Nap; a nagyon gazdag**

növényi ábrázolások , tulipán , emellett állatmotívumok: pelikán, kétfejű sas, sárkány, kerub, külön kiemelendő a pünkösdre utaló szél megjelenítése vagy Noé bárkája. A fiait vérrel tápláló "pelikán" a református egyházművészet egyik leggyakrabban használt jelképe. Az önfeláldozó krisztusi szeretet megidézőjeként ismert elsősorban, bár jelentése eredetileg sokkal tágabb körű. Jézus Krisztusnak, mint az Igazság Napjának az évkörben a nyári napfordulón, a Rák havának kezdetén teljesednek ki a fényel szorosán összefüggő tulajdonságai: a jóság, a szeretet és az ingyen kegyelem.

Bereczki Zoltán lelkipásztor előadása nyomán.

EZ KÉSZ KRIMI!

Violáné Bakonyi Ibolya tanárnő kiállítása megtekinthető iskolánkban.

Ez kész krimi! – szoktuk mondani, amikor valami fordulatos, izgalmas történetet hallunk.

A reformáció 500 éves története is bővelkedik krimibe illő fordulatokkal: emberrablás, szökés, fegyveres fenyegetés, kínzás, fogságba vetés, csalás...

Ezekből a krimi-epizódokból idéztünk fel néhányat– a Nagykönyvtár könyveinek segítségével, egyúttal felvillantva a reformáció történetének csomópontjait is. A kiállításból kiderül, miért rabolták el Luther Márton, mikor élt át Kálvin fegyveres fenyegetést, kik kínozták meg Szenczi Molnár Albertet, mit éltek át a gályarab prédikátorok. Megszámlálhatatlanul sokan szenvedtek a hitükért 500 év alatt - és sokan szenvednek szerte a világban ma is.